

Esimerkki vaikutusten ennakoarvioinnista päätöksenteossa

(Lähde: Kittilän sosiaali- ja terveyslautakunta, pöytäkirja 20.04.2006)

OMAISHOIDON TUKI

Sos.- ja terv.ltk. 54 §

Omaishoidon tuki on lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan tulee huolehtia määrärahojensa puitteissa. Omaishoidon tukea koskeva lainsäädäntö uudistui 1.1.2006, jolloin tuli voimaan laki omaishoidon tuesta (937/2005, omaishoitolaki).

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, johon kuuluvat hoidettavalle annettavat tarvittavat palvelut sekä omaishoitajalle annettava hoitopalkkio, vapaa ja omaishoitoa tukevat palvelut, jotka määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Uutta lainsäädännössä on se, että omaishoitajan tarve omaishoitoa tukeviin sosiaalihuollon palveluihin arvioidaan hoito- ja palvelusuunnitelmaa tehtäessä. Omaishoitajan on oltava hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö. Niin sanottu vierashoitaja ei voi toimia omaishoitajana. Omaishoitajan hoitopalkkion suuruus (5§) määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkio on lain mukaan vähintään 300 euroa kuukaudessa 1.1.2006 alkaen.

Kittilän kunnassa on vanhustyön ohjaajan toimesta valmisteltu esitys omaishoidon tuen uusiksi hoitopalkkioluokiksi (liite). Esityksessä hoitopalkkiot määräytyvät kolmeen luokkaan hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan.

Kittilän kunnassa on ollut aiemminkin käytössä kolme maksuluokkaa:

I Luokka: 242e/kk (Rava 2,0 –2,7)

II Luokka: 268e/kk (Rava 2,7 –3,6)

III Luokka: 360e/kk (Rava 3,61 – 4,02)

Uuden lain mukaan alarajan tulee kuitenkin olla 300 e/kk.

Seuraavassa laskelma edellä mainitun korotuksen vaikutuksista kustannuksiin yhdessä kuukaudessa. Joulukuussa 2005 omaishoidon tukea maksettiin yhteensä 15 550 € maksuluokkien jakautuessa seuraavasti:

palkkio €/kk	kpl	yht. €
242	38	9196
247	1	247
268	9	2412
305	2	610
325	3	975
350	1	350
360	1	360
365	1	365

500	1	500
535	1	535
	58	15550 €

Tammikuussa 2006

- kaikki alle 300 euron tuet on nostettu luokkaan I (300€/kk)
- indeksikorotukset tehty 300 euroa suurempiin tukiin
- 5 tukea nostettu luokkaan II (400€/kk)
- ei yhtään tukea luokassa III (600€/kk)
- 3 uutta omaishoidon tukea hyväksytty

palkkio€/kk	kpl	yht. €
300	49	14700
315	2	630
336	2	672
377	1	377
400	5	2000
517	1	517
550	1	550
	61	19446 €

Omaishoidon tukeen vuodelle 2006 on budjetissa varattu 150 000 euroa. Lakimuutoksen jälkeen määrärahan tarve on huomattavasti suurempi. Em. palkkioesityksen mukaisesti omaishoidon tuen menoarvio tulee olemaan 233 352 euroa vuodessa, mikäli huomioidaan vain tällä hetkellä voimassa olevat sopimukset. Jos tukien kokonaismäärä nousee esim. viidellä tänä vuonna, tulee määrärahan tarve olemaan n. **250 000 euroa** mikä tarkoittaa 100 000 euron lisärahoitustarvetta. Lakimuutoksen perusteella ei heikennetä jo olemassa olevia sopimuksia (sopimuksia ei pureta eikä palkkioita pienennetä).

Kittilän kunnassa on tällä hetkellä kova pula ikäihmisten asunnoista ja hoitopaikoista. Jos omaishoitajat luopuisivat työstään, olisi 60:stä tällä hetkellä omaishoidon tuella hoidettavasta 40 asiakasta välittömästi sijoitettava hoitolaitoksiin ja loput 20 tarvitsisivat maksimaalisen kotipalvelun pärjätäkseen kotona. Tästä aiheutuvat kustannukset olisivat huomattavasti suuremmat kuin omaishoidon tuesta aiheutuvat.

Hoitopäivän kustannukset **vanhainkodissa** ovat 95 €/vrk, joten 40 henkilön hoitaminen vanhainkodissa tulisi maksamaan **1.368 000 € vuodessa**:

40 asiakasta x 30pv = 1200 hoitopäivää/kk
 1200 hoitopäivää x 95€ = **114 000€/kk**
 12 kk x 114 000€ = **1.368 000 €/ vuodessa.**

Asiakkaat maksavat hoidostaan keskimäärin 500€ /kk, joka 40 asukkaan kohdalla tarkoittaa 20 000€ tuloja kuukaudessa, 240 000 € vuodessa. Tällöin kunnan maksettavaksi jäisi siis **1 128 000 € vuodessa.**

Vuodeosastolla hoitopäivän kustannukset ovat 161 €, jossa vastaavan asiakasmäärän kustannukset olisivat **2 318 000 € vuodessa** (1200 hoitopäivää x 161 € x 12 = **2.318 000 €**). Asiakasmaksujen osuus olisi 240 000 €. Kunnan maksettavaksi jäisi **2 078 000 € vuodessa**.

Lisäksi **kotipalvelun** käynnit päivittäin 20 hoidettavan luona maksaisivat 360 000 € vuodessa.

(3h käynti 50 €)

20 x 30 käyntiä = 600 käyntiä/kk

600 x 50 € = 30000€/kk

12 x 30000€ = **360 000€/vuosi**

Jos omaishoitajia ei olisi käytettävissä yhteensä 60 aiemmin kuvatun asiakkaan vuotuiset kustannukset kunnalle tulisivat olemaan **1 488 000 euroa** (vanhainkoti 40 asiakasta + kotipalvelu 20 asiakasta) – **2 438 000 euroa** (terveyskeskuksen vuodeosasto 40 asiakasta + kotipalvelu 20 asiakasta), kun taas **omaishoidon vuotuiset kustannukset ovat 250 000 euroa**. Tämän lisäksi omaishoitajille järjestetään lakisääteiset vapaapäivät sekä mahdollinen asiakkaiden vuorohoito / päivätoiminta.

Omaishoidon tuki on laitoshoitoon verrattuna hyvä vaihtoehto hoidettavalle ja huomattavasti edullisempi vaihtoehto kunnalle. Kittilän kunnan vanhusten ja vammaisten huollon suunnitelmassa onkin ensimmäiseksi tavoitteeksi määritelty vanhusten kotona asumisen tukeminen mahdollisimman pitkään. (Ikäihmisten hoitoa ja palveluja koskeva laatusuositus 2004. Vanhusten ja vammaishuollon kehittämissuunnitelma Kittilän kunnan alueella).

Vanhustyön ohjaaja esittää, että Kittilän sosiaali- ja terveyslautakunta vahvistaa tarkistetut hoitopalkkioluokat kriteereineen ja ottaa sen aiheuttamat kustannukset huomioon lisätalousarviossa vuonna 2006.

Perusturvajohtaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyy omaishoidon tuen uusitut palkkioluokat ja esittää edelleen kunnanhallitukselle ja -valtuustolle, että se myöntää määrärahan muutoksena 100 000 euron lisämäärärahan vuodelle 2006 omaishoidon tukien maksamiseen.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.